ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ.

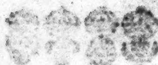
Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusſæ.

Unàcum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

EDINBURGI,
Excudebat, *Georgius Swintoun*
ANNO DOM. 1676.

ÆSOPI VITA breviſſimè ex Maximo Planude ſelecta.

R*Erum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus vero videtur non abſque divino afflatu, cum moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperâſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ cognomento Magna, ſed fortunâ fuit ſervus verùm ſervitus non potuit animum ejus liberū corrumpere. fuit autem non ſolum ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo. prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentiâ & voce obſcura ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei paraſſe videri poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur: quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumq; ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſi ficus illicitè devorarent, cauſarenturque poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra procumbit ad heri pedes miſer; dilationem petit: qua impetrata aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit, ſervi una cum humore, ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æſopi. Cum Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum, rogasſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomniumque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atq; fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiumque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed linguâ ſolutâ expeditè loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexiſſet, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æſopo accuſaretur, hominem prævenit, atque graviſſima accuſatione in odium domini induxit, adeo ut eidem præfecto ab hero Æſopus traderetur. Cumque in poteſtate Zenæ foret Æſopus,*

con-

convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat si hunc velit, adesse quidem. Quem cum vidisset mercator: unde hæc tibi olla: inquit. Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer; atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille vero conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus, inquit, Eme me, mercator non inutile tibi sum futurum mancipium, Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice pædagogum omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus ait, obolis, Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cum ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus esset, Respondit, Cappadox sum: Quid sciret, Respondit, omnia: quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus cujus esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret roganti Xantho: Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut, Æsopum emat nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat: Unde sit: Nigrum se esse respondit. Ille vero, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sit: ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non denunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse: mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita explorataque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si emero, te aune es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haud quaquam te utever consultore. Quæ cum maxime placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atqui ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Schola-

stich

ſticis pretio, Æſopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum ſol eſſet ardentiſſimus. Xanthus mejebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æſopus, dixit ſe confeſtim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet, exquirente. Quoniam, inquit, ſi tu, cum herus ſis, naturæ non potes morem gerere: quid ſervo mihi faciendum? nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Poſt hæc accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitaſſe, quibus rem gratam facturus, Æſopo mandat, ut lentem coquat. Commode parata & coctâ, Xanthus eam jubet afferri, Æſopus juſſa exſequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret ſatis, digitis eam attrivit: & multas adhuc ſupereſſe putans, juſſit Æſopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret menſæ, reſpondit, Se veluti juſſiſſet non lentes, ſed lentem coxiſſe. Referuntur ſententiæ aliquot Æſopi elegantiſſimæ, hæ videlicet.

Deum ante omnia cole.	*Mulieri nunquam credas ſecreta:*
Regem honora.	*Ne pudeat te ſemper dicere melio-*
Bene agentibus ne invide.	*Fac quæ te non mæſtificent. (ra.*
Lingua continens eſto.	*Bonum eſſe non te pœniteat.*

Æſopus cum apud Samios ageret, libertate donatus eſt, miſſuſque; Crœſo regi bellum cum Samiis agenti, is ſua cum prudentia tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æſopum exceperunt: qui, deſcendens ex inſula orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum Lycero rege, a quo ſtatua aurea Æſopi juſſa eſt erigi Deinde, peragratâ Græcia Delphos pervenit, à quibus nullo affectus eſt honore ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus eſt; cujus mors gravi peſtilentia ulta, injuſtè occiſi Æſopi indicium Delphis exhibuit.

MAR-

Martinus Dorpius, *Joanni* Leupi, *Jacobo* Papa, & *Joanni Ninivitæ*, eruditissimis in *Flandria Ludimagistris*. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queam, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoriâ viris, qui classicos autores castigatè ediderunt, quam à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepidè concinnatas; utpote à *Guliel. Gaudano* tanto viro ut ab *Erasmo* meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nunc patam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellorum linguarum stribiliginem prius abradant, quam Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aulalariæ, atque idgenus alia. Cur enim quæso, non ausim? Quoniam absterreat. Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc & mei Nicolai Buscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probe nostis) exquisitè docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis Amusis, sinistrâ Minervâ natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes, & solos, in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10. *Kal. Decemb.*

EX

EX

PHILOSTRATI IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſua in eum benevolentiâ conferunt, quod ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, nec non & Archilocho in Lycambē curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agitr & vulpes: & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcenâ con fictū. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim ea Æſopus miniſtra argumentorum plurimorum, ſeu Davo Comædia.

INDEX

INDEX FABULARUM

omnium, quæ in hoc Libro continentur ordine Alphabetico.

DE

Ario-

Mer-

Por-

INTERPRETERS.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudamus.
Gulielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII
ANTUERPIANI
HENDECASYLLABON.

QUisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec jucundior est, facetiórve;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit stercoratium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius; ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per gemmam, artem sapientiamque intellige: per gallum, hominem stolidum & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum usum earum nesciunt; nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infra bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbârit fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocenti; se, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus contrà intonat, Nihil agis sacrilege: semper obes; pater, mater, omne tuum invisum genus sedulò mihi adversatur. Tu mihi debis hodie pœnas.

MOR. *Vetus dictum est,* Ut canem cædas, facilè inveniri baculum. *Potens, si libet nocere, facilè capit nocendi causam: Satis peccavit, qui resistere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus sub herbis latitans ex insidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & insultu valens, aperto Marte hostem lacessit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viso, milvus adproperat: dumque præ studio pugnæ neuter sibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primum stupuit; deinde animum recipiens, sic elatravit, Miser deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. *Monemur hac fabella modestia, monemur prudentia, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terentianus ille Sannio,* Ego, *inquit,* spem pretio non emam.

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porro, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere.* Cum æquali æqua tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte ossa hæsere in gula: ambit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribusque promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmium illudit: Inepta, inquit abi: non sat habes quod vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est,* Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus repertum in nive colubrum, frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virusque

viruſque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus; correptâ ſude verbis verberibuſque cum eo injuriam expoſtulat; num hanc referat gratiam? num vitam ereptum ſit illi, qui vitam ipſi dederit?

MOR. *Fit interdum ut obſint tibi, quibus tu profueris; & male de te mereantur ii, de quibus tu bene ſis meritus.*

De Apro & Aſino.

DUm iners aſinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignaviſſime, fueras meritus; ſed etiamſi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas ſumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, ſi quiſpiam bonorum eis reſiſtat: magni pendunt, haberi ſe dignos ultione. Imitemur equos & magnas beſtias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano, & mure ruſtico.

LIbitum eſt urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus ruſticus; invitat; apparatur; itur cænatum. Depromit ruſticus quicquid repoſuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lauticiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis ſubinde laudat copiam. Remeans, ducit ſecum in urbem ruſticum, ut, quæ verbis jactitârat re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendidè compârârat. Inter epulandum auditur in ſerâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus, & loci ignarus, ægrè ſe texit. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, quotidianum eſſe, contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit; mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem.* Eutrapelus *quidam fuit, qui cum inimicis suis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat, dictitans ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.*

De Aquila & cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: suadet subvolare, & sublimi cochleam in saxa præcipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut prætoletur casum. Præcipitat aquila; frangitur testa, subripitur piscis à cornicula; dolet elusa aquila.

MOR. *Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem; accurrit. Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam esse mendacem, jam re ipsâ experior. Nam ut hâc fortè jam prætereo, suspiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sane judicio cygnos vincis & *hederâ formosior albâ es.* Quòd si ut plumis, ità & voce excellis, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc assentatiunculâ illectus corvus ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demùm miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei mixto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem: ejusmodi homunciones præda sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris,* Si tu voles esse mihi Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ, dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat, Tum

gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hi quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox.* Nam *si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen; Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,*

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

Dum blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ herili, idque otio ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. *Id* quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantiùs dicitur,* ὄνος λύρας, *id est,* Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boetius,* Asinus ad lyram positus. *Repugnante natura irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

Leo, æstu cursuque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus, indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum di-

dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia, etsi jam potentia fruitur, neminem metuit, fortasse olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homunciorum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam semè moriens: Matrem orat precatum ire deos, Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.

MOR. *Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur. In felicitate neglecti, in miseria non exaudiunt. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De Hirundine & aliis aviculis.

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans, sibi fieri insidias. Irridens illæ, stultam vatem hirundinem vocant: Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superque consilii est: Hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres, Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque

que

que iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propius: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursùm Jovem & orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter Ciconiam; is perstrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, jam ferant inclementem.

M O R. *Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulo mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur: optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quod semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum, Nova veteribus esse potiora.*

De columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessere cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

M O R. *Neminem suæ sortis nimium pigeat.* Nihil est (*teste Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam sortem, modo tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, nova sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Ita plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti, respondit canis, Insidias tuas novi: panem das quo desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

M O R. *Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, sed & benignè faciunt.*

De Lupo & Sucula.

PArturiebat sucula. Pollicetur lupus se custodem fore fœtus. Respondet puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium constare, non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. *Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui: suum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: Homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes, Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes risu emori;

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius:*

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imo ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus: frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet sine fructu; juvenem amâsti, senem odisti, Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ juventutis gratia diligeres.

MOR *Rectè canis. Nam, teste Nasone.*

Nil, nisi quod prodest, charum est: fac l detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu; sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii,

utrinque comprehensi periculis. Quodque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc Periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia, Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De Hœdo & Lupo.

CApra, cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit, nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.*
Ex hâc fabella, nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De Rustico & Angue.

RUsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoscere, se sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sane misericordiæ est, cavere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ciconia frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis pudétque, pigétque injuriæ. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum opsonii, quod quidem vas cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facile exhausit.

MOR. *Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & capite picto.

LUpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput? Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ quam internâ careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eò sit odiosior, quò formosior.*

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de corniculâ. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem, cùm unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum.
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs, qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpe inopes fiunt & sunt ludibrio. Probe Juvenalis monet* —è cœlo descendit γνῶθι σεαυτόν, *hoc est*, Nosce teipsum.

De Musca & formica.

MUsca altercabatur cum Formica: se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nancisci. E

regione, formicam se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam; muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastilli & vina, atque hæc se non segni otio, at strenuâ operâ nancisci: porro formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esuritoram, aut certè moritoram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet.* Musca si benè dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quam cùm periculo splendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere; nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus; crepes licèt, mater, bovem nunquam vinces. Tertium autem cùm intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat, nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur; verborum ambage equum hortatur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem; orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè examinatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob stultitiam fero*; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat.

obstabat. Equus irâ frementibundus, & *fræna ferox spumantia mandens*: Quid, inquit, tarde, ignave, obstas equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi mirandum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim esse cautos: etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempsêre: & illudent eis ii, quos ipsi risêre.*

De Avibus & Quadrupedibus.

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinq; spes, utrinq; metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes, vincunt Aves duce & auspice aquilâ, Transfugam vero vespertilionem damnant, uti ne ad aves unquam illi sit reditio, uti ne luci unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

Lupus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: Sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos: Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi: hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda: Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam non ita multo post, idem pastor & ipsam cepit.

MOR. *Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa: Flaccus Epistolarum lib.* 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis,
Invidia Siculi non invenêre tyranni
Majus tormentum.

De

De Cervo.

CErvus in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua, sed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat intervenit venator: fugit cervus *Ocyor pilis & agente nimbos ocyor Euro*: Insectantur fugientem canes. sed cum intrasset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecère ut præda esset canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & bonorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchre id significat Lyricus ille noster.*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quàm me atteras, quæ duritiem æris præmordere soleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, sed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ est discordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusque solutum clamitant, ovesque earum præsidio destitutas laniant.

MOR. *Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatum præsidio adoriatur.*

De Sylva & Rustico.

QUo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in sylvam; rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylva. Rusticus aptatâ securi, cœpit arbores succidere. Tum, & quidem serò, pœnituit sylvam suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii,

MOR.

MOR. *De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incusarunt, quòd ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut alinè petet. Supplicat ille semel atque iterùm: Negant tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verùm id serò. Nam venter, desuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet societas humana.* Membrum eget membro, amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum est: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Unicum & summum præsidium, complurium amicitia est.*

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates: illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse; & se malle humum caudâ sua verri, quam simiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; sunt quibus superest: nulli tamen divitum id moris est, ut re superflua beet egenos.*

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille secutum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic labor, hoc opus est.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia milites, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilii semet imprudentiâ produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam superos; cæterum minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introiisse, sed exiisse nullum: *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

De Vulpeculâ & Mustela.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per angustiorem rimam, ad cumeram frumenti repsit: in qua cum probe pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentum impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.*

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastaque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, *Si vis*, ait, *effugere istinc*,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo,

victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini; Equitem fert dorso, frenum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re Horatius, lib. 1. Epistolarum. 10. Epist.*

Cervus equum, pugnâ melior, communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænumque recepit,
Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo oblonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is vero qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurastis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines: at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressius prudentiusque peccabitur.*

CA.

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abstulisset in pedes sese continuò quantum potuit conjecit. Lanius, jactura rei perculsus, primum tacuit: deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, certe tutus, impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautiùs observaberis.

MOR. *Hac fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, tum hac quam optime docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGnô comitanti caprum lupus fit obviam, rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetq; ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit; huic summa cura servandi data est; parenti potius quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductumq; mox discerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.*

De adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum. Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit: nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectum illicò bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans feminæ, vultus in catum mutavit.

Cum pedibusque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus; & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimisque difficile est, assueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iisque inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque singulis virgulam: quam, cum pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: Sed si mutuis volueritis sævire vulneribus, atque intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. *Docet hic Apologus,* Concordia parvas res crescere, discordia magnas dilabi.

De rustico & Equo.

RUsticus equum vacuum, asinumque sarcinulis egregie onustum producit ad viam. Defessus asellus equum, sibi onera ut adjuvet orat, si salvum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miserum! inquit, merito meo sic nunc excrucior, qui dudùm laboranti asino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppressis subveniamus amicis.* Ortûs nostri (*inquit Plato*) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.

De

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat; denique insidias molitur; premit forte calcibus anguem. Hic mordet. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum! inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille; supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contrà murmure tum sævo, tum verberibus intonant: Nihil agis, scelus? maximè noces, atque nunc hic trucidabere; quod, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas, evibrasque animos.

MOR. *Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala aliqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: quid etiam dubitas? Ante principem esse oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legi-rupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitateque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva forte fortuna fit obvium, salutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormio, tam universæ familiæ non dici potest quam sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidissimum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est

 deg

deambulare ad villam: sermones erant in itinere prorsus jucundissimos. Postea vero cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, ferocculos notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam: Id ægre ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem, lupumque adoriret: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hocque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse, & panem atrum vorare quam in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumque degere; nam libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De Agricola & canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cæpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare; interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratia te tradas vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id forte animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum absuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles foràs excurrebat? ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut captivam prolem demittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio

cendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis; tuum quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per aquilam, potentis atque audacis animi homines intellige; per vulpem, pauperculos quos calumniis premere, contumeliisque afficere divitibus æque studium est. Verum quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœna plectuntur.*

De *Gallo & Cato.*

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelestе; cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoq; cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam facies; tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait* Guliel. Gaudanus, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuria, te præcipitem dabit.*

De *Opilione & Agricolis.*

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum tèrque quatérque lupum adesse clamitans, agricolas undiq; exciebat. Illi sæpiùs illusi seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare ceperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 1. Epist. 17. ac Plano scurra jocus.*

Nec semel irrisus, triviis attollere curat.
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctum juratus dicat Osirim.
Credite, non ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissimâ in agni tergum devolat aquila; videns id corvus, imitari, velut similis, gestit aquilam; in arietis vellus se demittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet:* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem, placidis molesta, sævis amica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetuo est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque; nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De Pavone & Luscinia.

PAvo apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem queritur lusciniam suave cantillare; se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquemque sua sorte decet esse contentum.

MOR. *Quæ Dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De

De Mustela senicula & Muribus.

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat, meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam gustare dum cupiunt, ad unum omnes à mustelâ vorentur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est.* Lysander Lacedæmonius *subinde dicere solebat, quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse.* Quod sic lucidius, dixeris Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea vetustima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cum patrifamilias nunciaretur, Heu! difficile est, inquit annosam transplantare arborem: satis superq; fuerat (si frænassem meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus, frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proximus rurafuis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Dissipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo, prosiliit: subsistit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur e ndem aquis ran-

ranulæ. Leo, deposito metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guliel. Gaudano versa Fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum; opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba; Ramum conscendens, formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps; non sinit formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclare, meritis referendam esse gratiam.*

De Pavone & Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat sibi dari regem; Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos persequi, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda, opus est prudentia.*

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum; iste tandem moritur; Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.*

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio; capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo; asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii; quæ astutior, cum leone longe optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hædo & Lupo.

E Fenestra prospectans hædus, prætereuntem lupum conviciis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, scelestæ, mihi conviciaris, sed locus.

MOR.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioraque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem, orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter: Ille tamen non destitit instare, & orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus quæ (ut dici solet)* veteribus non sunt potiora.

De anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum rescivit, intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum student evitare, in alterum diversum incidunt. Pervulgatum est,*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis esset, & in otio degeret; se verò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidieque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma conclamatum est. Tum equus, *Non equitem dorso, non frænum repulit ore,* nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas Diis gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecissent.

MOR. *Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerans, in quantas res & sollicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram forte conspicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.*

De Vulture aliisque Avibus.

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plausu favoribusque accipit, acceptas laniat vultur.

MOR. *Non sunt amici omnes qui blande dicunt, aut benigne se facere velle simulant. Hinc Ovidius,* Melle sub Hyblæo sæpe venena latent.

De Anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis rustici procinùs in illos feruntur. Rusticos conspicatæ avolant grues; capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops, at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quam usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudumque genus, inter quas & simia deformes catulos brachiis gestans. Cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quin etiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,

ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est, Si nunc, inquiens, pectus animolum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercus tantam exsultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, et mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecratque captivus, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, inquit, *spem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, mallem auferre potius in præsentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum spe unquam amittamus.* Quid enim stultius, *ut est apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere.

De Formica & Cicada.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum, Formica. Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens Formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. *Monemur hac fabella, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus.* Per hyemem, *senectutem intellige; per æstatem, adolescentiam, & florem illum ætatis.*

De

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hunc cum incidit, is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terret, sed immanem metuo leonem; qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non itâ parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. *Calamitosis non est addenda calamitas.* Sat miser est, qui semel est miser.

ANIANI FABULÆ.

A GULIELMO HARMANNO D. AUGUSTINI Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit; spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Fœminæ non est adhibenda fides.*

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium repandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustolit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ità testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. *Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, si mansissent humiles poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.*

De

De cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat, Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.*

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant uter sit fortior. Conventum est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ita soli contigit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua; greges armentaque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imo cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aselle mi probe novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cum sis indoctus: non divitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, videberis.*

De Ranâ & Vulpe.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur, Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsam. Sic illusit vulpes; est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultia est profiteri quod nescias, & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisq; caveret, alligavit dominus nolã. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos

suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam æta- te & authoritate gravis, monens eum, ne erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, sui pænitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem objectum cæteris animalibus, Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verum & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. *Sit quisque fortunâ contentus sua. Etenim multi fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urso.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensa, periculum evitat: Alter, cum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac mortuum, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem; hoc monuisse, ait, Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque simillima cygno, *fides est. Verum amicum res adversa & pericula designant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigarat pileo comam fictitiam, Venit in campum acri spirante Boreâ: dum male observat capillatum galerum, subito apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit.* Socrates *verò, cum accepisset in foro alapam, hoc modò respondit.*

Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ stetêre in ripa: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ collisionem metuenti re-

ſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrumque fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

MOR. *Satius eſt vivere cum ſocio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.*

De Ruſtico & fortunâ.

Ruſticus, cum araret offendebat in ſulcis theſaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc edidiſſet. Fortuna videns nihil honoris haberi ſibi ità eſt ſecum locuta, Theſauro reperto ſtolidus mihi non eſt gratus; at eo ipſo theſauro poſteà amiſſo, me primam omnium votis & clamore ſollicitabit.

MOR. *Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

Fugit leonem taurus; venit ad ſpeluncam, quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit. Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verum ſi abîerat, quem fugito, quantum à viribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

MOR. *Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum, caper eſt. Quiſquis enim à miſerorum injuriis non temperaverit, ſi (ut eſt fortuna mutabilis) miſeris redierit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pænitebit.*

De Simia & ejus prole.

Omnes animantes ſuo conſpectui Jupiter adeſſe juſſerat, cujuſnam ſoboles eſſet pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certamen adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat ſimia, trahens ſecum ſuam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nares cunctis ridentibus, ſic inquit. Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus eſt bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Jupiter.

MOR. *Et nos & noſtra nobis placent. Sed de nobis & de noſtris factis aliorum ſit judicium, ne ſi ipſi judicemus, cum ſimiâ rideamur.*

De

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cænant. Pavo se jactat, caudam ostentat; gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat Pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempserit. Sua quique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret, forsan habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dumque fluitat, hæret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere, concupivit.

MOR. *Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundissimus poetarum, Virgilius.*

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere, sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valdè vulnerâsset: Respondet, se authorem vulneris haud nosse: verum ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. *Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR. *Concordia nihil est firmius: Discordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies despicere dumos; jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus; dumos autem hu-

humiles, viles, nulli usui idoneos. quorum quidem tale fuit responsum, Tu sane, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verum nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum te sonanti detruncare securi, quam velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem!

MOR. *Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

—— celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

SUbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimittat. Ait modo se à matre fusum: atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum juvare: Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio; quid sim habiturus, nescio. *Ego spem pretio non emam.*

MOR. *Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.*

De Alite & pullis ejus.

ALes posito in segete pullos monet, ut dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertio, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Jam, inquit, tempus est ut fugiamus; Vicinos, & amicos non timui; quia non venturos scivi; Timeo dominum, illi enim res cordi est.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus: quod si quid recte curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus, & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca; & duplum accipit socius. Porrò invidus hoc

petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiare? Invidia vero dementia est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicesque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud esse mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid suadeat. Nonnulli suggerunt utilia, non tibi sed sibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ; sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua attingi. Conatur effundere urnam nec valet. Tum lectos ex arenâ scrupulos injectat; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentia & consilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremio viri. Negat fera id satis esse indicii, homines enim sculpere quod vellent, sic; quòd si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR. *Quisque quod potest, & dicit & facit, quod sine periculo suo putat prodesse.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, ipse ita in puteum, quæritque vale non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencus vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) eum jungit non currui sed aratro, ne, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam

ut jam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus ſubindè reſiſtens ſpargendo pedibus, os caputque ruſtici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nulla quavis arte, nullo conſilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui Deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur cauſam: qui reſpondens, Ut caleſiant, inquit: Poſtea cum accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus: Ut frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. *Cave ſit in tuo convictu homo duplici ore, quique in ſermone eſt Proteus.*

De Apro & Ruſtico.

APro vaſtanti ſegetes ruſticus præcidit auriculam, Iterum deprehenſo præcidit alteram. Et tunc quoque redeuntem cepit, captum portat in urbem deſtinatum lautitiæ ſui patroni. Coctâ jam in convivio belluâ nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in prædium ſuum ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori ſunt, cachinnati de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo craſſa vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem cum momorderat fugiens in antrum ſuum: Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridente dum mure, Quia, inquit, Robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Vulgatum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dicitur,* [illegible] *Latinè,* Nemo ſuum hoſtem flocci pendat.

De Rustico & Hercule.

Rustici currus hæret in profundo luto. Mox supinus Deum Herculem implorat. Intonat vox e cœlo; Inepte, inquit, stimula equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil prosunt otiosa vota, quæ sane Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipse tum juvabit te Deus.

De Ansere.

Fuit anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus ut subito fiat dives, anserem jugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere invento vacuo, stupet miser, anxiéque dehinc suspirat, ac plangit, & rem & spem periisse.

MOR. *Moderanda sunt vota. Curandum est, ne vel præproperi simus, vel nimii. Nam & festinantia nocet & qui plura quam decet quærit interdum acquirit nihil.*

De Cicada & Formica.

Cum per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborâsse.

MOR. *Qui segnis est in juventa, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

Simia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat. Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis.

MOR. *Solet evenire, ut ipsi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia sunt mali occasio & periculi; eo, quem minus amant, præstante se strenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

Bos jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum: Denique se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum. Seniorem

tum

tùm, quid nihil contra; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci ad aras, ac cum hisce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quem otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantia. socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quam nollet, sortietur exitum.*

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser exhaustus inediâ percurris sylvas & devia? Me specta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore consequor, sed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. *Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.*

De Piscibus.

PIscis fluviatilis vi fluminis correptus est in mare, ubi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait, Tunc fore judicium nobilitatis, si cum phocâ captus portetur ad forum: se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & jactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus, despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire; dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. *Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLOGI EX CHILIADIBUS

Adagiorum Erasmi decerpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardo.

Cum aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quod ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod ille in cute.

MOR. *Neque vero paulo satius est ingenio praeditum esse vafro, quam cute versicolore.*

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esset discriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, praestabilius esse nonnunquam unicum consilium, modo id sit verum & efficax, quam plures dolos consiliaque frivola.*

De Rege & Simiis.

Rex quidam Ægyptius aliquot Simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ simulatque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerunt: ac repente è saltatricibus in simias redierunt, contritisque personis, dilaceratisque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Asino & viatoribus.

Duo quidam, cùm in desertis locis asinum quempiam forte fortunâ nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. *Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.*

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

MOR. *Nonnulli, posteaquam inconsulte quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.*

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem abrupto loro in sylvam aufugerat; illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ità pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquamdiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidam Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem & asinum, (atque ob id non erat ei difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non alijs quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facile tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

Scarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum

dum collocasset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutasset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel isthic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hac fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani fabula Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens a mensâ, Quid ego audio? inquit. Tune eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modo laudant, modo vituperant.*

EX SECUNDO NOCTIUM

Atticarum Gellii, Apologus. Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasuque erant, non severe, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est, sed festivos delectabilesque Apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversas, in mentes animosque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepide atque jucundè præ-

præmonet, spem fiduciamque rerum quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*; habitat; nidulaturque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jam jam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam nunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretur ve, animadverterent; idque uti sibi, ubi redisset, renunciarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &, Videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operamque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinosque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinesque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: Vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines operam, quam dare rogati sunt supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris

cras manè metemus : Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus inquit, est cedendi, & abeundi. Fiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cujus est res: non in alio unde petitur. Atque ita cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm ut nobis tantum ipsis nitamur, aliis autem omnibus, quæ extra nos, extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi Apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriâ, operæ pretium esse hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tute agere possies.

Fabula ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim propè universæ noctuam adierunt, rogâruntque eam, nè posthac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suavius. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellamque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, nè arbusculæ illi se crederent: allaturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsere illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter misellæ; ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur, eam nunc ut sapientem, stipantque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant; sed opinor

fru-

frustrà, imo vero etiam interdum cum magno ipsarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverâ sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam vero non habent.

MOR. *Bene monentis consilia nè spernas, hac fabula docet.*

Apologus ex secundo Libro Petri Criniti, de honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audacius porrigere. Jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores prægrandia poma & virentia ostentans. Itáque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi, &, Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hic multas hyemes, calores, æstus variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia conciderint, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non est superbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Joanne Ant. Campano *desumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatus, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde est à Lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus: nec minus luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium extra fuisset voraturus.

MOR. *Non quid: agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquid paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent

stupent agricolæ, terræ partum inter spem [illegible] erúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii monstres erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio desumptus.

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima,
ex libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum, amatúmque habuit artis gratiâ: Is inde à Rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eo venit, aurésque omnium mentésque in utriusque terræ urbibus demulsit; in quæstibus istbic, & voluptatibus, amoribusque hominum fuit. Is tum postea, grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicióresque sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthii homine accepto, navique in altum provectâ, prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteraque sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenus, ut ei necem afferre per vim suis manibus temperarent, sed imperavisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitæ perdita, id unum pòstea oravit, ut priusquam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansque in summæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur vo-

ce sublatissimâ cantavit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuque omni, sicut stabat, canebatque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumique cum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem istæc parum credidisse, Arionem (quasi falleret) custodiri jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogâsse, ecquid audisisent in eis locis, unde venisent, super Arione. Eos dixisse; hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eúmq; illic bene agitare, & studiis delectationibúsque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupefactos convictosque ire inficias non quisse.

MOR. *Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phorcensis

Apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulentis cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebatque retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui texturam

nam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, sola egebat perturbabaturque. Podagra vero, mendicabuli instar, vix tandem egenosi cujuspiam tuguriolum impetraret: in id loci cum devenisset, nihil non exponebatur miseriarum. Apponebatur esurienti panis cibarius, aridis vix faucibus bibendi hydropotarum. Jamque [illegible] fessam lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullis graminibus, sed prætenuibus paleis insternebatur, si qui dicendum est hujus instituti: quem convenerunt male membris evolutibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem [illegible] augusto [illegible], quod extendit, quod incutit omnia, conveniunt rursum aranea simul & podagra. Prior aranea prævertit noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobans mundiciem, nunc maniam scopariorum detestantium. Podagra contra [illegible] sui egestate complura [illegible] nec ocius habet admonstrare araneæ [illegible] fulcimenta [illegible] tenellæ cuticulæ impressa erant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram vero divitum aulas debere subingredi: in hanc araneæ pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam ingrescentibus, urbi [illegible] sese approximant. Podagra, [illegible] memor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus honoribus, excipitur! Supponuntur substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum [illegible]. [illegible] vinum dulce [illegible], [illegible] Tarentinum, [illegible] aviculæ quæ [illegible] superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea [illegible] telas orditur, quaquaversum [illegible] suspendit, orbiculari operi [illegible] abrupta, perficit [illegible] in cella: nullas insidias, nullos formidabat [illegible]: [illegible] vero etiam scopis superior [illegible]. Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortu-

nam

eas ampliat & exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia: Quocunque proficiscerentur, podagram in divitum domus, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen inprimis declarat. Aliam in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: ac divitum, nunquam libertatem majorem, quam ubi divitiæ non habitant.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI
elegantissimi & amœni ingenii fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domitius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

Jampridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti litteratorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum ipsum tu præsentaris, ut ita dicam, laudibus hominum celebrares, atque in arcem evexisti, ut nemo sane (mea sententia) cum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, hoc mecum animo diu volutabam, unde tanta constaret laudationis abundantia, unde tanta tam vulgaris observatio emanaret, unde benigna amicitia adeo perfecta coeperetur. Procul dubio non aliunde, quam ex eodem colligi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore dominatur. Si quidem omnes quas meriatur Abstemius noster, laudes non transis silentio; imo ad illas ipsas cumulandas, ab

ipsis

ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedit; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium merito sit & habeatur. Et ut hac clariora luce, non officii gratia, aut temere, dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimeque sententiis scatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ne is remisso cujuscunque animo pessum eat, aut stemioque (absit invidia verbo) omnium quam jucundissimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nullo unquam in re defuturos esse liquido constabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS. OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuone eum nomini potissimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam; non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere, ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus cum tuorum in me officiorum numerum, divinasque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua; qua non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clarissimus Dux & princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare merito possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus pro Venetis hic agens legatus, non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verandus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis,

minensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimarum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod te eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo; cujus mentem animumque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad Principem scribens; cum Principes curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejusdem, ABSTEMII Proœmium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavere memoriæ: qui Apologos scripsere, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam Philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate condita.

*Testis quidem orator Atheniensis fuit, qui dum Athenienses verba fa-
cientem non minus attentos videret, rogavit ut saltem fabu-
lam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, hi-
rundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium
pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem
amnem tranavit: quod cum dixisset, obticuit. Interrogan-
tibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea ve-
stra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire no-
lentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quant-
vim Apologi habeant ad animos commovendos, cum multis p-
sem tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem p-
publi morti addicere volentibus, Æsopus hac fabella dissuasit
dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, In Lacunam fu-
isse propulsam: unde cum exire non posset, tenacissimo retenta
muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus
misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab-
muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sangu-
jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam: si aut
has abigeres, aliæ famelicæ supervenient quæ quicquid mi-
superest sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eve-
niet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis,
alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent imple-
quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii a
incepto destiterunt. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, di-
turnos magistratus dabat: unde ut refert Josephus, sub eo per
viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Gratum sci-
licet, & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populi
regnum breve, ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem
Agrigentinorum Tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes
Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus dicens, solus
pascebatur in prato: adveniente autem Cervo & pascua cor-
rumpente consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui
homo, si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum
ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cer-*

va-

unum quidem hominis auxilio victor abegit, sed Non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet, si Phalaridem ducem effeceritis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus à Senatu secessisset, quod tributum & militiam non toleraret, nec ulla ratione revocari posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc Apologo revocavit? Olim, inquiebat, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quoque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget, & discordiâ intereunt, itâ concordiâ valent. Quo facto populus remotus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quare & Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertere, quos sibi laudi, cæteris vero usui & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem, siquidem hodie, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur ego in componendo fabellas laude defraudari debeam, quam cæteri Latini in translatione consequuti sunt; nisi adeo stulti simus, ut Latinis laudi non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

Lau. Abstemii Fa[illegible]ula.

De Mure in cista [illegible]ato.

MUs in cista natus omnē ferè ibi [illegible]xerat ætatem nuci[illegible] pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa [illegible] cistæ ludens decidisset, quæreretque a[illegible]sulum, reperit epu[illegible] lautissimè paratas, quas cum gustare [illegible]cœpisset, Quàm stul[illegible] inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil me[illegible] cistulâ meâ esse credebam! Ecce quam suavioribus hic ve[illegible] cibis!

Hæc fabula indicat non ita patriam di[illegible]gendam, ignobilis si [illegible] ut alia non adeamus loca, cùm alibi be[illegible]tiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum a[illegible]que aristis nasceretur.

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum abs[illegible] aristis nasceretur, ne metentium [illegible]trituranti[illegible]mque ma[illegible] læderet; quod ubi inaruit, à minuti[illegible] avibus depastum [illegible] Tum rusticus, Quam dignè, inquit, [illegible]tior, qui parvæ co[illegible] moditatis causâ, emolumentum quàm maximum perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda [illegible]ajori utilitate pensan[illegible]

De Accipitre Columbam [illegible]sequente.

CUm accipiter columbam præcipi[illegible] insequeretur, villam quandam ingressus à rustico captus est; quem bl[illegible] de, ut se dimitteret, obsecrabat: [illegible]on enim te læsi, di[illegible] Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te l[illegible]erat.

Fabula indicat, meritò puniri qui inn[illegible]entes lædere conantur.

De Aranea [illegible] hirundine.

ARanea in hirundinem excandescen[illegible], quæ muscas, qui si[illegible] est cibus, capiebat, retia in foribu[illegible] per quas volitare [illegible] lebat, ut eam caperet, suspenderat. [illegible]irundo verò advola[illegible] retis cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in ae[illegible] pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quam justè [illegible] patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix ca[illegible] ens; credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hâc monemur fabula, ut viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis partem tentasset, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat oppinatus; rursus, ubi breviorem tutioremque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutiùs, inquit, clamosis aquis, quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hâc admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur: Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit Amice, fuisset vermes venari, quam alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti: quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

ASinus & vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodales, inquit ne hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formidant, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latra-

iratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui re-
spondens quidam unus, Pessima animalium, inquit, nos qu
nostra sunt comedimus; tu vero aliena furaris.

*Hac fabula nos admonet, ut pateamus nobis in alienos licere, qu
propriis dominis licet.*

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclu-
sos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt om
præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Do
nus, Nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convi
imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguio
invenerit. Hoc audientes corpulenti sese affligebant, dicen
Quanto præstitisset, nos macilentos e[illegible]!

*Hac Fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tu
est quam divitum.*

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, q
multo tempore meis vos frondibus alui: vos vero me
tricem vestram per saxa & lutа trahitis. Cui boves, Gemi
suspiriisq; nostris, & stimulus quo pungimur, te docere possu
quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

*Hæc nos docet Fabula ne in eos excandescamus, qui non suâ sp
nos lædunt.*

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, re
enodésque, præter unam humilem, parvam, nodosamq
quam ut deformem pusillamque cæteræ ludibrio habere sol
erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes exc
præter eam quæ brevitate & deformitate sua ædificium indec
redditura videbatur. Cæteris excisis, deformis hæc secum
-debat, De te non amplius querar natura, quod me turpem
nueris, cum formosis tam magna videam imminere discri
na.

*Hac fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deform
cum multis formositas sæpe nocuerit.*

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo suaviores, quam in omni vita, emitteret sonos, cùm potiùs mœstus esse deberet. Cui cygnus, quia, inquit, neque cibi quærendi curâ amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimescam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quæ omnes vitæ præsentis miserias præcidit.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam consolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens consolabatur, dicens: Ne te affligas, ne tantopere lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, isto longe formosiorem, qui prioris desiderium facile mitigabit. At mulier dolori impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modo verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum vidit, abiecit lacrymas & luctus parentem interrogat, an adsit juvenis, ille quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quam citò defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente.

MUlier impudica amatorem suum mœchum, quem omnibus fere rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur tam immoderate fleret, Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quàm serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem quare, cum similes essent atque cognati, homines tamen se potiùs quam illum insequerentur. Cui serpens, Quia rarò, inquit, me lædunt impune.

Hæc Fabula indicat, minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerente asino quod cornibus careret, simia vero quod cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari saevia & una tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petatis. Ante enim quàm hi isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hac imminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, à tantis malis nos potest liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

PIsces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De quadrupedibus societatem adversus aves, cum piscibus ineuntibus.

QUadrupedes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore

tuerentur. Cùm autem opem expostularent auxilii, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ut eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis adesse possint.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliquam urbem profectus erat, cui tubicines præstò adfuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatem ad sumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Misereor, inquit, tibi cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitatis ejusmodi estis assecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere solebat: Quàm malè vitam meam disposui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem seni uxori desum.

Hæc Fabula innuit, omnia suo tempore esse peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, respondit, ni vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis te cum ea posse convivere; cum uterque vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur Fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

RUsticus quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore unquam lepôris oblivisceretur. Is cum villam suam casu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectabat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egressus, periculum quàm ocyssimè fugiebat. Obvius dominus rusticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti, nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentia ità titillationes carnis eviterat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem ea ætate gravissime ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere; assueti enim virtutibus ægre illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Experrectus autem vehementer angebatur & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causa tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quod tantam dulcedinem citius expertus non sum.

Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoq; meo sub; esses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De

De Vidua Virum petente.

VIdua quaedam dives à vicinis petebatur, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduae versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quae tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido, etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando coeperimus esse discordes.

Haec Fabula indicat, nullum matrimonium esse felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum praecipiti insequebantur cursu, quos diu ille fugiens, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere coepit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc Imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum praesentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Daemonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in *Daemonem* culpam conferre, ut se crimine exuant; adeo omnes sibi indulgent. Hoc Daemon aegre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex quâ illam ruituram, & in se culpam collaturam praeviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde casuram esse prospicio; estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset? Daemon, inquit, me impulit. Tum Daemon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minime venia dignos, qui cum libere peccent, fortunam vel Dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leves agilesque, ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina.

Hæc Fabula indicat, ne ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commoda sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverant, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longè prospicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo, ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit: & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatusque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De

De avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabæi eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

URsus ictus ab Ape, tanta ira percitus est, ut alvearia, in quibus apes mellificaverant, totus unguibus discerperet. Tunc apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis ursum invadentes penè necavere. Qui ex earum manibus vix elapsus, secum dicebat, quanto melius erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hostes mea iracundia concitare!

Hæc Fabula significat, longè melius tolerabilius esse injuriam unius sustinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus

AUceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in area effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum advenerunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissa spe multas capiendi, cum jam tempus esset quiescendi, expandens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in area remanserat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm prio-

rem

rem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait; Cur me dominus quum ac impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc Fabula indicat hominum ineptiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

Sus irridebat canem odorisequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui Canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc Fabula nos admonet, ut æquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causâ consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

Trabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt; Ignoras quæ te pœna maneat? Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boves conviciis lacessere ausa est.

Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

Carduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa redire nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc Fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponentem.

De

SCurra quidam calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, nummismo aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit, scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummulum æreum valeret, tam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes confecta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronam insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit qui in honoribus deferendis potius ornatum externum, prosapiamque spectant, quam virtutes uniuscujusque solent attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quia potius ea ludibrio habuit, lotio conspersis; indignumque enim ejusmodi cibum sibi in itinere offerri, qui ad lautas accederet epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Reversus autem jejunus tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersa erant, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

Mulus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuò optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu, se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate, se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore dorsum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis subire discrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longè pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

Porcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordesque impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

Coriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniámque pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratia cum venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cùm illum nec naso nec corde spirantem depre-

deprehenderet, abscessit, Coriarius cum feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei prius locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius cepissem.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

EReмita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta sceleratâ militia, quam absque Dei offensis & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti: Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam, defunctâ uxore quam valde dilexerat, duxit aliam, & ipsam viduam, quæ assiduè ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: Cui ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, & ego quoque do tibi hoc pro animâ uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quo cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in sylva, cum se sic irretitum videret, ut nullis viribus se inde posse explicare confideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum; quod cum mus promptè fecisset, leonem

rog

rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit atque contrivit.

Hæc Fabula indicat, matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur, suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentia ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens, inquit, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quam qui resistere valentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiscebat, se mollem, & cuicunque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto molli se molliori factos in tantam duritiem ignis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim, igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis à naturâ denegatum.

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidem ægrè ferebat, se assidue terram volvere, nec propterea laboribus ad magnas divitias pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actis præliis [illegible] [illegible] & lautis epulis nutriri, beatamque agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est; ubi cum ab Imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset,

diis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens ne se minus quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; *Quia*, inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem conviciis lacessente.

AMnis quidam suum fontem conviciis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit. Tunc amnis, & piscibus & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ habent, sibi arrogant, nec Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus arctissimo pervigili custodiâ teneretur, Dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, Dæmon magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alios valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc

Hæc admonet Fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc Fabula docet longè melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, *quæ pro Viro se velle mori dicebat.*

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri, lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in virum amorem testaretur, rogabat mortem, ut si maritum sibi esset erepturа, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura venisti.

Hæc Fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quam alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mæstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit & sacerdotum est idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro zelotypo, qui uxorem dederat alteri custodiendam.

VIr zelotypus uxorem quam parùm pudicè vivere comperterat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis diffi-

difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc rem duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre solutoque sacco eos inter herbas pascere, vesperéque facto, omnes domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem servare.

Hæc Fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ:) quorum unus inter cætera, dicebat Opus esse clysteribus, si vellet convalescere, Quod cùm vir hujusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos esse insanos, qui, cùm caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam salutaria insuetis & inexpertis & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famáque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cùm lupi canésque venissent peterentque à filio quomodo pater ejus se haberet, ille per ostii rimulam respondit, Meliùs quàm velletis.

Hæc indicat Fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosint verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majoribusque verberibus cæderetur, eo plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ita dicentis,

Nux, Asinus, Mulier simili sunt lege ligata:
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem nunquam [illegible].

Asinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum paleasque haberet victum; quare vernum tempus & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut domini, messe impediti, eum quiescere paterentur. Sed tunc quoque cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset; autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc Fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

Mures complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur; vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc Fabula innuit non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atrox lupus delitescat.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

Asinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pressus esset gravi, & salebrosâ incederet via, sub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc

secum dicebat; Infelix ego, quam ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensâ servierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc Fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De lupo suadenti Histrici ut Tela deponeret.

LUpus esuriens in histricem intenderat animum: quam tamen quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret: quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cum prælii tempus instaret, portarent: Cui histrix, Adversus lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, arrosisque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro laceravit.

Hæc Fabula innuit, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset.

CUm Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; cochlea ab eo petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat, Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quam, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendum.

De Herinaceo, Viperam hospitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, blande viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adversus vim frigoris locum

locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, herinaceus huc atque illuc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat, quandoquidem locus, duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare vipera, sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus sese dignum reputabat qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sepiùs quam tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hac Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè superari.

De Sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimitteret cui vehementer insudabat. Cui senex, Obtemperabo inquit, pater sancte, sanctissimis optimisque admonitionibus tuis. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hac Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœna & impotentia à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille: Solus, inquit, tantum esse cœpi postquam te huc contulisti.

Hac Fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieque aliquam ex eis occidebat: quod cum pastor animad-

ver-

vertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat. Pellis quidem, ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum & multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum viâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset, canem capiens, cum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur: tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quam qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cœteros arietes statim facileque superaret: quare cum nullum amplius arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut fere

mo-

moriens hæc diceret, Stultum ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura.

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

Vidua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hac arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hac re insolita moti, asinum animi gratia comitarentur. Deinde, cum hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem inquit ad viduam commater eveniet tibi; si enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi: deinde hic sermo conticescet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem esse tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non desinat esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

Aquila in altissima arbore nidulata, filios cuniculi, qui non longe illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa, eum ut pusillum & terrestre animal, ac sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ levi impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit qui à feris depasti magnum dolori solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia sua fretum imbecilliores debere

debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante.

LUpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majoremque principatum cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis perminas auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currûs stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior strideret, cum cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè invitabat: ad quem

licen;

libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc Fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

Vulpes cum fugaretur à cane & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret: Quid me, inquit, ô canis perdere cupis, cujus caro tibi usui non esse potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

Lepus & vulpes à Jove petebant: hæc, ut calliditati suæ pedum celeritatem, ille, ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De

De Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed, ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exsiliere, tum demum innotuit quanto hic, paulo ante irrisus, cæteros velocitate superaret, omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico per vocem hœdi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese expediret. At ille aliis negotiis impeditus, renunciari jubet se non posse nunc illi vacare, quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut amico fidoque amico plurimum fidebat, sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactentem & pinguem sub veste ferens, ante ædes jurisconsulti stetit, & hœdi pellem vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto herili dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi januam statim aperiens, hominem intro ire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas esse tam duras difficilesque fores, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoque adolescentulam formosam admodum & libidinosam, cujus dum libidinem satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo, magis quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat, sed, ut senex quidam, apricationibus gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant in-

sectati; illac iter haberent; quos cum adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant; ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxoratus profecto hic lupus haberi non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, nullum esse adeo robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cum nihil eum verba fundere, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspiciens, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet, eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem rerum mearum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidesque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiat auxilium.

De *Lucinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.*

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cùm modo se ab eo devorandam esse intelligeret, blande eum rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

LEo cùm socios adsciscere sibi vellet, multaque animalia se se illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum

est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab apibus petente.

Culex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos ab inopiâ valeant vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

Leo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent; quos sibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit; Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

Accipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat.

Hæc admonet Fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda, ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

Vir quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accen-

sam paternâ domo efferret, rursusque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur: cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita rapturа advenerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit hactenus præparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cum inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterósque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc Fabula *indicat, ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.*

De *Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.*

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus: Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc Fabula *indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.*

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

Promiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & fortè admanus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive Fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profectò tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamque fecisset: ego quoque tibi jucundus gratusque ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & si forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne domum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quam has Fabulas, malis, rescribe: mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper sitibundi in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum capro vulpes ait, Bono animo esto caper: excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus; siquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua transiliens, & extrà puteum evadens, te isthinc postea educam. Cujus consilio fidem habente capro, atque ut ille jubebat, obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit; Enimvero, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc

Hac Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem eundem in civitate asser intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hac Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maximè horribilia, & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit unà cum illis saginandam; cumque galli eam mordebant abigebantque; perdix apud se affligebatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuòque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hac non affligabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hac Fabula innuit, virum prudentem debere æquò animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt neù domesticorum quidem injuria abstinere

De Vulpe & capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa dum omnia instrumenta musica, omnemque supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabréque factum; quod cum in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hac Fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc Fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium,

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cum multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo: si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen saliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens, Quod habeo in dexterâ, vivitne, an mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset occidisset enim statim sub pallio clàm, priusquam proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito; & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc *Fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neq; fallere.*

De Piscatore & Smaride

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentiâ capere tam pusillam & minutam, sine abire, & crescere, ut posteà sic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piscator inquit, Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni,

Hæc Fabula innuit, stolidum esse qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam licet parvam, non amplectitur.

De *Equo & Asino.*

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis leva me parte

oneris

oneris mei, Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evenit? Nam recusans, partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hac Fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque post calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens calorem cibi aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret: Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atque ego inquit Satyrus tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hac Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam esse cujus anceps vita est & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suam pellem versicolorem extollente: vulpes, cùm suam proponere non posset, inquit, At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum.

Hac Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam deliciũ formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa, cum corpore mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens

Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat, sceleſtos homines, etſi conditionem ſtatumque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hiberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibariis, primùm interfectis ſingulis ovibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum, poſtremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertiſſent, inter ſe collocuti ſunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noſter non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula ſignificat, fugiendos eos eſſe cavendoſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, Juſſit complures virgulas ſibi afferri (Aderant autem filii illic ſedentes. Quæ cùm allatæ eſſent, colligavit omnes in unum faſciculum, juſſitque ſingulos filiorum faſciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, ſolvens poſtea faſciculum, tradit ſingulas ſingulis eis frangendas; atque illis ſtatim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, ſi unanimes invicem præſtiteritis, inexpugnabiles vos hoſtibus, & invictos præbebitis. Sin minùs, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel diſcordia jacturam.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem mulier pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingraveſcentes ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circumibat ſingulos, corrogans curationem; nactuſq; eſt quendam, qui cognitâ mali qualitate,

itare, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si istuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus amicis & Urso.

DUobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perterritus, in arborem scandens latuit: alter verò cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatū iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui stratus jacebat, usquequaquè continente respirationem; ità mortuū esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstandò revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DUo adolescentes opsonium à coquo mercari communiter erant. Cæterum cum Coquus quibusdam negotiis domesticis, animum intenderet vacaretque, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui vero habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellecta adolescentum astutia, inquit, Etsi me latet fur, tamen eum, per quem jurastis, Deum non latebit.

Hæc Fabula innuit, quod si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIsceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur reflectabaturq;

turq; : olea verò violentia ventorum, cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam, qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant, proclamabat, Nolite, me, ô viri, innocuum insontemque occidere, Nullum enim unquam ego occidi : quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt, Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quod cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus persuadent ad inique agendum.

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam sumptis aucupatoriis retibus ad venandum processit, visòque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cum retibus ad avem clanculum admovebat, sperans se illam venari posse. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem viperam pedibus pressit ; quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum, inquit, qui, dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo !

Hæc Fabula innuit, fraudulentos hominibus insidias suas occultare; sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejusque genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum delphinum insequentem, præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoq; ad alterum similem ipso impetu allisus est : ad quem thynnus respiciens, cumq; expirantem videns,

dens, inquit, Jam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hac Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens sermocinabatur: Cui quidam denunciat, fores domus ejus effractas esse omniaque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens, properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipse non divinâsti.

Fabula ad eos spectat qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertio cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus. Quomodo habes, ô amice, respondit etiam, Benè habeo, sed morior.

Fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoq; lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modo abs te

te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, ut moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus ferratos calces in faciem lupi impegit, fractaque illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferuntque se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

Auceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem, abiitque longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est, accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Perâ inventa.

Viator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalasque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

Puer quidam in scholâ condiscipuli furatus tabellam alphabetariam attulit matri suæ; à quâ non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum eâ ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cùm mater cæteri-

que eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium, hæc mihi, inquit, ut perderer causa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hac Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum (respondens, inquit. palmulas iterum vult, quantum intelligo, ideoque immotum sese ostendit.

Hac Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

Hæc innuit Fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat à leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propius stans leoni, inquit, O truculentissima fera, Propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens, & in clavo, qui illic latebat, offendit. Quâ ex percussione manus emarcuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustolit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum si crines qui non erant mei à me recesserunt? Illi quoque recesserunt qui mecum su; erant nati.

Hac Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, non potest nobiscum perpetuo manere

ÆSOPI FABULATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalitatis in somnis sibi adsistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominum sunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem, nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendis ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi, quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis, facile comperiat. Nam inprimis fabulam narrat, tum quid fabula significet compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquilâ & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes vero arborem prope, inter dumeta catu-

los collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata est: & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens volucrem persequi nequibat (quod unum miseris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur, tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus frustum unà cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum; sed vento vehementius spirante, nidus, qui ex fæno ac materia exili aridáque contectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cum volare adhuc nequirent humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde se jam motu alarum explicare non possit Hunc Pastor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atque alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quispiam corvum rogabat, quænam volucris esset? corvus ait, prius quidem, quoad æstimum, aquila sui, nunc verò me corvum esse certe cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in adversa sapiùs incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem persequebatur. Lepus consilii inops, cum tempus obtulit, scabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam Deinde cum aquilam appropinquantem scabro conspicatur,

tur, eam precatur, nè suum eripiat sibi servum. Aquila scabronis parvitatem contemnens, coram eo leporem exedit. Verùm scabro suæ injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cum tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum è stercore confecit, atque sursum evolans, in Jovis sinum demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus parvo contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin, cum tempus datur, se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu sederet more suo sola canebat. Eam accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At philomela cum se interituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minime sit; sed pro saturitate suâ, ad majores aves se vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conspiciens, ait, Stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris spe pastus.

Fabula significat, quod, qui amittunt id quod manu tenent rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus sitientes, in quendam puteum descenderunt: verum enim post potum, cum egressum non inveniret hircus, vulpes ei conciter ait, Bono sis animo: nam, quid saluti nostræ opus sit, probe animadverti; etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis; tuas ego scapulas cornuaque conscendens, cum egressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes suo exsultans egressu circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facetè vulpecu-

la

le inquit, Si eâ, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum pensiculate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviâsset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret qui eum comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id agerer ad eorum voluptatem cum ad opera facienda eos excitaret. Rursum catus ait, Impius ess ac supra modum sceleftus, qui agis continuè contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat quod qui pravus existit naturâ, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causa desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaserat abscissâ caudâ, cum ex pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unum vulpibus congregatis, suadet ut caudam sibi abscindant; disserens, caudam non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri

gravi

gravi atque inepto. E vulpibus una ei facetè respondet, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc Fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepide respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus

Fabula significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit Spes, stultam esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes, cum sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cum graviter saucia foret, gemens inquit rubo. Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus, Errasti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus naturâ datum est obesse potius quam prodesse,

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes, ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quod multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens; in angulo quodam se abscondit, Adsunt

venato-

venatores : lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu verò, ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud percepta statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur, quod cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas, tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba praestat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde cùm invicem certantes conspiceret perdix, amota animi perturbatione, ait, De caetero quidem haud tristabor, postea quam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia praediti, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingressa, dum quae domi parata sunt, sagaciter explorat, larvae caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiens ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam sibi tribueret : sed quanto magis orabat, tanto res domi augustior erat, Demum ille concitus ira, deum cruribus prehensis rapit & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsilit : quod homo colligens, ait, Perversus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habui nihil equidem profuisti ; percussus vero & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam parâsset, amicum quendam vocavit: ejusque quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus, cum tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quod die crastino comedere non indigebo; hisque dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conspiciens, tacitus per caudam cepit, eique illum sæpius rotans, per fenestram projecit. Ille attonitus humo assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? At ille langueus inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit; cum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo; Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitem habere, ne ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi, improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumtis ligonibus, marris, bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longè plures solitò fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem aliter expertus, ait, Id conducibile haud mihi esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares,

Fabula indicat, quod res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

Vulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimiâ ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes aliâ transiens illac cum audiret; illuc accedit, rogatque quidnam gemeret? deinde causam gemitûs edocta, lepide ait, Illic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâsti, nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu se pisces facile esse capturum; verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia? dum ad tibiam cecini, saltare noluistis; nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

Piscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea & mærore, quòd nihil cepissent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piscis quidam alium fugiens se insequentem in naviculam saltat. Illum piscatores admodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

Homo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eâque super altare deponens, lepidè inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volen-

tes, in somniis ei assistunt, atque inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cum grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse cùm perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane sociis inquit, Animis estote quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicaturas oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum præcibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ præcantur ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exoratis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea, nos pœnitet.

De Cata in fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit: quam cum longe spe-

speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset, & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque, quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros imponeret, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

MUlier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus vero quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse, id verò pernegat; aiens, Cum cæca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cum video ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat quod homines avaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum vero indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Qui hic stamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratiâ jugulavit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios, continuâ seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte una domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem dirumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat: *Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facile vos perdet.*

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus spelta tradere soleat; at gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait; Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico; Nam si canis qui te momorderat, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest; Alter arridens, venustissime inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis ac magis canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursâ.

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, recipiens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa

cum

cum exanimatum existimans, abiit: dicunt enim à cadavere ursus omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quærenti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero haberet, se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi, alter in prora consedit. Orta autem tempestate, cùm navis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille: Mors mihi modò molesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Cannâ & Olivâ.

OUtrum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto quum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem prospiceret illum præ se, qui nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies

dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocius abi; quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula indicat, quod sæpius in periculum culpa nostra incurrimus deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, De cætero inferius non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quo catus ascendere non potest. At catus, consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acute prospiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita apposite saltavit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quod dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset, dominari cæteris, jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur; dumque potat, suam in aqua perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum, & ramositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousque igitur leo per campos secutus est cervum cum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset, à leone captus cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricolâ & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missumque faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senectâ deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt; nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo benè clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur; At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabulâ significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum

hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves, Jupiter corvum ob pulchritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnaturum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat. Ne abs re ac frustrà occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quidquam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod, cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui, cum ipse ferrum cudebat, continue dormiebat; cum vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, seu ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo continue dormis, & [illegible], rursum cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censura coercendi sunt.

De Mula quadam.

Mula quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Paulo post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere; sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur, eundémque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animum perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud insuere ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque ferendis; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit, morsusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usque quoad locum, ne videatur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumstantes cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum plures puer id joci causa fecisset: ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, seriò clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur: Stans igitur sub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis est hæc! quàm speciosa, quàm venatrix, quàm formosa, hanc decuit esse avium regem. Nam omnia regia supra alias ei sunt aves, si modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuisset, conversa inquit, ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes modo mentem haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adversa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superveniens eum statim cepit: & cum ipsum occidere vellet, canis, ne eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam, ut vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus: sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parum me expectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, stans ante aulam, canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rusticè inquit, Heus lupe, si ante aulam de cætero me reperers, haud amplius nuptias exspectes.

Fabula indicat, quod sapiens, cum vitat periculum, ab illo postea continuè cavet.

De

De Corvo ægroto.

CORvus cùm ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate Deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, ſed Deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater ejus reſpondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris.

Fabula ſignificat, quod qui in proſperitate quemvis offendit, in adverſis amicum ſibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cum ſub aquâ umbram proſpexit, putavit alium eſſe canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipſe ferebat, eas carnes ſub aquas ire dimiſit, & ut umbram caperet, ſe movet: ſed carnes & umbram, quæ ſane nihil erant, ſimul perdidit.

Fabula ſignificat, quod cupiditate plus ſemper habendi, quæ tenemus ea ſæpenumero perdimus.

De Leone & Rana

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal eſſe, ſe retro vertit, parumque ſtans, ranam è ſtagno exeuntem videt: quam indignabundus ſtatim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perſpiciat, animal clamore movebis.

Fabula ſignificat, quod apud verboſos nihil præter linguam reperitur.

De Leone ſene.

LEo, cùm ſenuiſſet, nec victum ſibi quærere poſſet, viam machinatus eſt, quâ alimenta haud ſibi deeſſent. Ingreſſus igitur ſpeluncam, graviter ægrotare jacens ſe ſimulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia viſitandi gratia ad eum accedebant: quæ leo capiens ſingulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidiſſet, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum ſpeluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius ſtans rogat. Et leo blande reſpondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno, ſed egredientium veſtigia nulla.

Fabula ſignificat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec non magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit; quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino & Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, contractâ inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit, extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et Rusticus, ait, nullo pacto se assensurum, quod filia bestiæ nubat. Cum illum leo torvè adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspiciens inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe sæpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum sanè at pol leonem.

Fa-

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gutture osse retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissima manu; sed causam quæsivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fiere potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cum dentibus etiam caream, id facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licet tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se rari certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domûs tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fa-

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

Foro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat sumptam: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule, ait, cum alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedum alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit; quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitula & Cerva.

Vitula cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratiâ, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit subridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi sunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

Apes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: quâ oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans

gans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Jupiter ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quod quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

Musca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre quod vitari minime potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

Adolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset, solaq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare neq; queunt.

De Ægroto & Medico.

Æger à medico rogatus quo pacto se habuisset. Plus quam opus esset, se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus, ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad salutem, ùt medicus ait, perplura & optima sunt; illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suique fletûs causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cùm pauper asseveraret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justúmque omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarios quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripâ consedit. Cujus Mercurius fletûs causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderat, rogavit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tam improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

ASinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium dominum sibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat, ut figulo venæat. Apud quem asinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi, secundò Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens, Heu me miseram, cum gemitu ait, qui dominos ómittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quod priores dominos tunc servi desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt, ubi cùm de miseriâ ipsorum innatâ dolerent, gemerentq; quod vita eis, quàm cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines aquilæ, & canes ad mortem eos usq; persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vitâ tam miserâ diutius

perma-

permanere, Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ, quæ super stagni ripa astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seque aquis submergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait; State; nam nobis sententia mutanda est, quippe, ut liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quod cum miser miseriorem aspicit, suam æquiùs miseriam fert.

De *Asino & Equo.*

ASinus, cum equum alimonia, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat seq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit; ac, cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus, Quem asinus perspiciens, ingemuit, ejusque misertus sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De *Asino & Lupo.*

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudúsque factus, cùm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore; sed ex quo opus est ut tibi & corvis futurus sum cibus obsecro quatenus tuâ benignitate sentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat; jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod quam quisque novit in ea se exerceat arte.

De *Muliere & Gallina.*

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aureá continuè ova pariebat, Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit: Sed cum aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primo quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De *Rana & Vulpe.*

RAna in palude existens cæteris animalibus clamando cùm

ei vulpes venustissimè ait; Qui alios curaveris, cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab Agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit quòd morsu ex illo puer repente obiit. Hac re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arreptâ securi serpentem ut occideret, persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit; Deinde volens pacem cū serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle ad reconciliandum inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod, cum injuriarum recens vel maxime existat memoria, odia tolli maximè queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugorium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, multam viam viâsset, votum Mercurio vovit, quòd si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylisque refertam; & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus atq; aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votū Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter vandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quod homo suffocaret leonem, quam

sculp-

sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures a leonibus homines quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cùm scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probe tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam cœperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps apposité respondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quod amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quod qui sibi charos perdere dolo quærat, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cum ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mei valeant pedes, sed judicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum, & cursus terminum constituit, Testudo, omni segnitie ac negligentia semota, iter

arri-

arripiens haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus vero pedibus fidens, ubi paulum quievit, somno excitatur, quantum pedes valuerunt, ad terminum accurrit: ibique cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maxima conficiuntur.

De *Salice & Securi.*

SEcuris cum salicem cæderet, ex eâ ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. *Quam* rem præsentiens salix, gemens ejulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quod in adversis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De *Puero quodam & Matre.*

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libentèr accepisset, nec filium castigâsset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. *Quam* cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum justitiæ duceretur, cumque mater gemebunda sequeretur, impetratâ veniâ ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater vero præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem, Ille absque rubore loquit ad eos, Nemini vestrûm sit mirum quod aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa. *Quippe* si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentis genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidem, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant ea omnia projecit, atq; in portū vix se recepit. Denuò cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat quod usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proximo sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit Satis jam, satis certatum inter vos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, ingentem sentio odorem. Parùm post rursum ait, Excelsam adspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Vespis, *Perdicibus & Agricola.*

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam mihi, lo minùs præstant, itaque satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adspexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolo quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum vero odit negligitque. Contigit autem, quod qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei. Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illumque morsu acriter pupugit, Qua punctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit, Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit: Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti!

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ei

ad eas, ac triticum pro alimoniis ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis aut otiosa eo tempore steterit? illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertrectans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior senibus salus existit, quam fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obrui se velint.

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & male affectus cum à medicis desperatus esset, Deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, putas enim surrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur: æstate autem siccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam; cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus.

Fabula declarat, non oportere inconsiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum Gallus, ut assolet, noctu cantâsset: Vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cùm autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cùm ille apparuisset descenderet, illâ quærente ut ipsum vocaret, canis statim prosiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

LEo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circum circa eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiensque abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Vespertilio, Rubus, & Mergus.

VEspertilio, rubus, & mergus, inita societate, mercatorium decreverunt vitam agere. Itaque vespertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi obortâ & navi eversa omnibus perditis, ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam æs ejiciat mare. Vespertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sic ubi suam cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Te-

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem cum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullâ proposita necessitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum paratum esse oportere.

Cassita.

CAssita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est,

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major es & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: cur nam igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illic & animo suo & mente; atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem & causam audivisset, Ne sic inquit, ô tu, tristare; neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur

pro

pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt; anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prænavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret; quod non putabat malum illaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa est: moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores con-

conversi, &c. quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Justa passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quo non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit; olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa, inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit. Bene per Venerem nobis juras; significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Et sus, propter hoc igitur magis præ se fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adversatur: tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

Serpens unà cum cancro vivebat, inita cum eo societate. Itaque cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum observâsset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

Pastor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unaque cum canibus nutrivit. At cum adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cum canes autem aliquando non possent assequi lupum, atque ideo reverterentur, ille sequebatur, ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: & inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ovem, ipse clam occidens, unà cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

Leo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihil facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæsivi & didici? Cum autem leo statim ut medicamentum diceret, imperâsset; illa inquit: si lupo vivante excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est: Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectâta est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affere: tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit: Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro ansere abductus, canit cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem vero effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis

Butalis.

BUtalis à feneſtrâ quadam pendebat. Veſpertilio autem profectus rogavit cauſam, quare die ſileret, nocte caneret. Cum autem ea non incaſſum hoc facere dixiſſet, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evaſit) veſpertilio ait, ſed non nunc te cavere oportet; cum nulla utilitas, ſed antequam capereris.

Fabula ſignificat, in infortuniis inutilem eſſe pœnitentiam.

Cochleæ.

RUſtici filius aſſabat cochleas. Cum autem audiret eas ſtridentes, ait, O peſſimæ animantes! domibus veſtris incenſis vos canitis.

Fabula ſignificat, omne intempeſtivè factum, vituperabile.

Mulier & Ancilla

MUlier vidua operoſa ancillas habens, has ſolebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò aſſiduè defatigatis labore, viſum eſt oportere domeſticum occidere gallum; tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipſis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporiùs eas excitabat.

Fabula ſignificat, pleriſque hominibus conſilia eſſe malorum cauſa.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulſiones promittens, multa facere perſeverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accuſaverunt eam impietatis; & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas quomodo neque hominum conſilium mutare potuiſti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere poſſe.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te nunc me fortunam accuſaturum.

Fabula

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter qui non invenit, admonebat, ipsum nè diceret, *Inveni*, sed *Invenimus*. Paulo post autem, cùm aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit *Perimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Perimus*: etenim & tunc cum securim invenisti, *Inveni* dixisti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno & procul à viâ; altera in viâ, parum aquæ habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousq; obrigit currum prætereuntem ipsum confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me verò satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidum, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est insidiosius.

Fabula declarat homines etiam quosdam a inimicis cavendo, ignaros in multo graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret increpabat quod fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, homines etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cum esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversâ & omnibus natantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Atheniensium navali, rogavit simium, An genere esset Atheniensis? Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus, rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait & valde amicum esse e, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Musca.

IN cellâ quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant; implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causã.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens, quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem, & visa statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset, Drachma; risit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixisset, Pluris; visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cum

nuncius sit deorum, & jocosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius, volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsum in urbem similis factus homini, & ad ipsum divertit. Boum autem amissione renunciata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primò vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad se id esse cum dixisset; secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modò superius aspicientem, modò ad terram declinatam, vati refert: Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, si tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Cæterùm si quando venaticus caperet aliquid qui domum custodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse, ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse

Fabula indicat, adolescentes qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis vero post diebus ea reversa, rogavit quomodo adversus illos habuisset. Hæc vero cum dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odisti, qui manè greges agunt, serò autem redeunt; quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

Fabula significat, sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibia primùm ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt, quæ vero aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, ea quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharædus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum malè admodum, caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se demitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur ut futura prædicens, conspica-

ſpicata viatores quoſdam prætereuntes, ivit ſuper arborem quandam, ſtanſque valde crocitavit. Illis autem ad vocem converſis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus, heus vos: cornix enim eſt quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præſtantioribus certantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, riſu quoque dignos eſſe.

Cornix & Canis

CORnix Minervæ ſacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui cornix, Ob id magis ei ſacrifico, ut reconciliaretur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis proſequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, corvus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob theſaurorum inventionem de ſalute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbavit ſeſe, ivitque ut & ipſa eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam eſſe columbam, admiſerunt: ſed cum aliquando oblita, vocem emiſiſſet, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rurſum: & illæ, ob colorem cum ipſam non noſcerent, à ſuo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro poriretur.

Fabula indicat, oportere & nos noſtris contentos eſſe, conſiderantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre ſæpe & quæ adſunt bona.

Monedula

MOnedulam cum quis cepiſſet & pedem alligâſſet filo, ſuo tradidit filio, Hæc non ferendo victum inter homines, ubi

parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incautè meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens unde eam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indignè ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingredior pactis, si amor non ingrediatur, ipse, si ingrediatur exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat; sola vero testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quam apud alios lautè.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morsus, & male affectus, objectus jacebat. Cibi vero indigens, visâ ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus prælieminj.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, à mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset ne voraretur orabat. Hâc autem dicente cunctis se inimicam esse muribus hic; Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ita evenit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, ivenunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem exspectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum vero à vento lata sarmenta propius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est exspectabamus!

Fabula

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus Silvestris.

ASinus Silvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum dicebat & corporis habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo; video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa vulpe, tentavit hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosq; labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rude-

bat ac saltabat, Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantùm viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & Vulpes, inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem traditurám ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit, Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primo injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto pauló post, belluæ non inesse bilem, eo contemptiùs ivere ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens.

SErpens à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit; Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui primis invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Ca-

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate superbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, desine hâc te gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula indicat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt. Mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamententur: nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus strata sub quercu veste ascendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nesciæ, & vestes una devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vellera ac vestes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticos vero mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit, Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit, ostenderet, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterum proficiscens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in

cœlum, ait, O Domine Jupiter, promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUper petra aquila sedebat leporem raptura: hunc autem quidam percussit sagitta, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cum vidisset, Et hoc, mihi, ait, altera mœstitia, quod propriis pennis interream.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi sub cœno celabatur vermis, super terram egressus, dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsum claudum non curas?

Fabula indicat, nisi præsto experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Desine plorare: sin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam; sed cum advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quod lace-

laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè sum a fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est; culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba & epinicia cecinisset, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur.

FINIS

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ; selectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

BOnatius adolescens facetus è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cum socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: subridens respondit, Litigantes disceptantesque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cum diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit, ut surgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blande accessit: quem comiter cum salutâsset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam, cum gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt; ita ut omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut in-

injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur; licet abire unicuique, vel soli, quo velit securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & collum altiùs protendens, prospecturoq; longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? vulpes cum dixisset; Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, advenientes canes. Tum tremebunda vulpes. Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quonam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace constituta nihil timendum? Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinatâ, quæ Virum pediculosum vocavit.

Mulier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habita semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantiùs perseverabat etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusq; pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

Alter uxorem quæ in flumine perierat quærens, àdversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit; Ista enim dum vixit, diffi-

difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus: Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc Episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum Episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad Episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait Episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum Episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum; qua factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata exstiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam

fa-

retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absq; onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere finerent; cùm alter præ senectate, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii consp.cientes, culpârunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absq; calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, super ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinum perdidit.

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre sed

sed signa locuto, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in paleâ absconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsurã. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba quàm ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus detecti vulpe, Serva, inquit, modò promissa: nam verbis meis evasisti, cum dicerem abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit bona fuere, sed actus satis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emeret.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum, pactus est cum venditore qui 25 aureos pretium ejus equi postulabat; se 15. daturum in præsentiâ, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie cum residuum posceret, solutionem recusans, verbo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in cœtu, quid sibi de cæremoniis & solennitate officii videretur; respondit, omnia rectè & cum ordine, præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in missa esse servatam; cum unus solù, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nulla portione cibi ac potus reliquis impertita.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multum doctum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina; sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodienda

De

De cantilenâ Tabernariâ placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum: Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nulla cantu sibi satisfieri ille testatus est, Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Meti mano alla borsa, & paga l'hoste:* Hoc est, mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat: Placet hæc, inquit hospes, Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De Sancti Antonii fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemonysinam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit ea pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam daturum, & simul questus est inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter, Ohe; mala est bestia & absque fide. Cave tibi ab eo; non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera consolationis verba, dixit, solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos intra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo; ac eos tādiu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidā, q ē. usq; ad femur in aquam posuit: qui post quindecim dies cepit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit ā cruciatu; ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit, juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si liber, responde. Hoc quo veheris quid est; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit, & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus quercedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederet; subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, abi hinc ocyus, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic comperit, veluti insanissimum omni-

um qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus? qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, qua servata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, consuluisses, attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quam in ascensu; sed ea qua ascendis tarditate, descendas; hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, si nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat; alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Paupere Monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem saccum portasti cum non amplius quam unum sextarium possis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figinum castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel à mercato rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatis igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærensque à singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arasset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat; deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes; non enim tu sed ego aratrum fero.

FINIS.